

Píseň: EZ639 - Hned zrána vzdej díky; 1. - 3. sloka +
modlitba; Oddíl k výkladu: Sd 17

Milí přátelé,

na posledním setkání jsme uzavřeli příběh posledního israelského soudce - Samsona. Jako i další soudcovské příběhy obsahoval řadu obtížných až hrůzných scén - v postupu knihy čím dál horších. Ani Samson však nebyl zabit svými protivníky. I Samson nakonec zvítězil. Ačkoli, pokračujíc v další sestupné linii - už ani nezplodil potomka.¹

Kristův pozdější příběh obsahuje velmi mnoho podobností s příběhem Samsonovým. I proto již prvotní církev správně rozhodla, že znalost SZ je nezbytná pro správné porozumění NZ!

Zlom

Jak i Sd 17, 6 zdůrazňuje, vstupujeme do doby bez byt' jen lokálních vůdců. Jde o další ze zlomů v dějinách Israele. Z rodinného klanu kolem Abrahama, který opustil svou původní rodinu, kulturu, zemi i náboženství, se postupně stal národ - dle Božího zaslíbení. V Egyptě byl, bohužel, zotročen. Odtamtud byl z Boží milosti vyveden skrze Mojžíše - jasného vůdce. Po něm nastoupil Jozue. Po Jozuovi soudcové - avšak ti byli lokálními správci.

Nyní není nikoho. A zároveň se chystá přechod ke království. Jak bude vypadat doba anarchie? Bude lepší než správa v rukou soudců? Bude horší než královské zřízení?

Od Sd 17 až do konce půjde vlastně o jeden velký příběh, skoro o ságu. Jakkoli se tomu z dnešního „prologu“² nemusí zdát.

Prolog

---

¹ Nejen proto, že každé narozené židovské dítě je potenciální Mesiáš. V knize Sd spíše pro další kvalitativní sestup - Gedeonův levoboček Abímelek byl bratrovrahem, Jiftách měl už jen jednu dceru - tu upálil, Samson už je zcela bez potomstva.

² Kolikátého už v knize Sd?

Proto necht' čtenáře nepřekvapuje, že příběh vstupuje až do závěru sporu mezi Míkajášem („Kdo jako Hospodin?“) a jeho matkou. Tento spor není nijak zásadní - je předejrou a předznačením celého příběhu.

Zároveň však již v druhém verši slyšíme spojitost se Samsonovým příběhem, a tak s celou předchozí částí knihy Sd: Někdo Míkajášově matce sebral tisíc sto šekelů stříbra. To je přesně částka, kterou slíbilo každé pelištejské kníže Delíle, když jim vydá/zradí³ Samsona (Sd 16, 5). Možná je touto Míkajášovou matkou sama Delíla?

V závěru příběhu této krádeže se Míkajáš přiznává k tomu, že ten, kdo okradl jeho matku, byl on sám. To je strašné - jak ekonomicky⁴, tak vztahově. Syn okradl svou matku?!

A prolog k době anarchie v Israeli servíruje další obludnosti: Míkajášova matka kvůli této krádeži vyřkla prokletí. Tedy obrátila se k pohanskému magickému obřadu.

To je neveselý úvod doby bezvládí v Israeli. Dává tím tušit, čím bude následující příběh prostoupen - pohanstvím, bezcitností, bezohledností vůči slabým ve společnosti (zejm. ženám). Protože nevěrností Božímu zákonu. Což má hluboké negativní důsledky i pro základní rodinné vztahy.

Zároveň však i dnes zní naděje: Matka děkuje Hospodinu. Synovi se nemství. Nespílá mu. Naopak mu odpouští. A rozpomíná se na Boha, který je do země uvedl. Naděje poslušnosti a věrnosti Bohu zůstává!

Věrnost - ale odsud' podsud!

Bohužel je vzápětí rozmetána. Míkajášova matka ukradené stříbro zasvětila Hospodinu - pravděpodobně jako součást prokletí. Ve smyslu, řekněme: Ať se stane něco hrozného těm zlodějům - výměnou za mou pomstu věnuji ukradené stříbro

---

³ I v řeckém textu NZ je o Jidášově zlomovém „činu“ vůči Ježíšovy hovořeno slovem, které znamená obojí.

⁴ Tisíc sto šekelů stříbra bylo buď 8800 g (v případě „lehkého“) nebo 17600 g (v případě „těžkého“) stříbra.

Hospodinu. Což je opět příšerné - Boží činy si koupit nelze. Aktivitu, nebo naopak pasivitu, žádné nadlidské mocnosti si nelze koupit penězi. Natožpak Hospodinovu.

Tak Míkajáš vrátil oněch devět až osmnáct kilogramů stříbra své matce. Ta je odmítla, vrátila mu je zpět s tím, aby z nich dal vyrobit sochu tesanou a litou. Toto české sousloví je eufemismem pro modlu. Nápadněji v hebrejštině - pesel (z pesel úmasecha) znamená rovnou „idol,“ což původně znamenalo „zpodobnění božstva.“⁵

Jednoznačně o postoji k takovému předmětu hovoří Dt 27, 15: „Buď proklet muž, který zhotoví tesanou nebo litou sochou (hebr. pesel úmasecha), ohavnost před Hospodinem, výrobek rukou řemeslníka, a uloží ji v úkrytu.“

Tak je vyroben typický domácí bůžek - průšvih před Hospodinem, ať už měla soška zpodobňovat kohokoli. Pravděpodobně však právě Hospodina (jiné varianty nemají oporu v textu).

Aby toho však nebylo málo, i tato soška byla vyrobena věrolomně. Míkajášova matka slíbila celý obnos věnovat Hospodinu. Ani tento slib, a tak ani samotný magický obřad, tak není splněn. Tak věrolomně si počínají postavy již na počátku příběhu! Na sošku pravděpodobně Hospodina věnovala pouze 200 z jedenácti set šekelů.

Znovu vzpomeňme, že hlavní zvěstí Bible je vždy znovu náboženský zápas člověka volícího mezi pohanstvím a Božími zákony. Ke které straně se zde postavy přiklánějí?

Kněžstvo

Návdavkem příběh prozradí, že Míka (hovorová forma Míkajáš - srv. např. Daniel-Dan) měl svatyni. A tak rovnou udělal z jednoho ze svých synů kněze. To je, mimochodem další průšvih. Kněžími měli být lévijci, původně potomci Áronovi (Ex 28, 41) - ale hlavně z Boží volby!

---

⁵ Kraličtí: Obraz rytý a slitý.

Celý průšvih prologu pak shrnuje šestý verš: Každý si dělal, co chtěl. Tak by čtenářovi mělo být vše jasné. Čeká nás příběh, jehož zápletkou bude, že si každý bude dělat, co uzná za vhodné. Tedy svévole. Tedy pravý opak věrnosti Bohu. Tedy to, co je naprosto neslučitelné s biblickým náboženstvím!

Svévole, „dělání, co každý uzná za správné,“ je takřka vždy vzdorem proti Boží vůli. A tak hříchem - srv. Gn 3.

Lévijec = právoplatný kněz?

Zničehonic se pak příběh přemísťuje jinam. Nějaký (bezejmenný!) mládenec z Betléma (!) se toulá po israelské oblasti. Není důležité, o koho jde (proto je bezejmenný) - v příběhu bude důležitá jeho „funkce“ - že byl lévijcem.⁶

Tento lévijec, tedy oprávněně možný Hospodinův kněz, se při svých toulkách dostal „náhodou“ zrovna k Míkově domu. A co se nestalo - z tuláka si Míka udělal místního kněze, „duchovního otce.“⁷

Lévijec-tulák tuto nabídku přijal - vždyť k ní patřilo také zaopatření všech existenčních nezbytností a bonus v podobě deseti šekelů stříbra v roce!

Závěr

Jak tomu v biblických příbězích bývá, úvod prozrazuje mnohé z celého příběhu. Tak to má dobrý úvod dělat i v dnešních příbězích.

Tak se nacházíme v době naprosté svévole. V době, kdy strach z pohanské, magické kletby donutí syna vrátit peníze, které jí právě on ukradl. Místo aby ho donutilo svědomí, pokrevní vztah syna a matky nebo věrnost Božím řádům. Tak jde o horší podobu rodinných vztahů než v předchozích příbězích.

Jsme v době, kdy se ani sliby Bohu neplní - většinu Bohu slíbených peněz si Míkajášova matka nechala. A v době, kdy si i

⁶ Srv. např. Jiftáchovu dceru či gileádské starší ze stejného příběhu.

⁷ Což klade závažnou otázku evangelickému církevnímu systému: Dle čeho si sbory vybírají „svého“ faráře? A je to tak správně v Božích očích?

Israelci klidně vyrábějí modly a ustavují kněze. Z tuláků, o kterých nevědí nic, kromě kmenové příslušnosti. Opět jde o narážku zejm. na Jiftáchův příběh - je tato varianta lepší? Jsou obě špatné?

A přesto se Míkajáš domnívá, že jedná správně. Je přesvědčen o Boží blízkosti. Že mu Hospodin „bude prokazovat dobro.“ Jak už to u svévole bývá. Vždyť se zodpovídá sama sobě - a tak „anything goes“ (všechno může být). Jde o lepší situaci než v předchozích příbězích, vůči kterým zní v první řadě?

Čtenáře by to vše mělo trknout. Nejen proto, že stejné uvažování je dodnes běžné. A vedoucí jen dál od Božího království. Ale také proto, že jde o naprosto ubohý stav. Tedy nábožensky. A tak vztahově. Ekonomicky na tom byl Míka dobře... i dodnes je pro většinu lidí ekonomický stav důležitější.

Dokud se však neprokáže, že ani ekonomiku člověk nezvládá - jako např. současná vláda. V takovou chvíli se věrnost božstvu ekonomie, důležitost materiálního blahobytu, mění na jinou - tak prostě otočíme plášť. Stejně jako v dnešním příběhu. Právě proto svévole „nefunguje.“ Nepřináší dobrou ani svým věrným. Natožpak jiným. Protože nepodporuje žádný řád - naopak podporuje rozmary a vrtochy lidského nitra.

A tak je chaosem. Obracením kabátu. Náboženstvím vlastních chtěním a tomu, co se (mně) zrovna hodí.

Na tom nelze vybudovat ani rodinu, ani náboženství, ani kariéru, ani vlastní život, ani náboženství.

A to je teprve začátek ságy o Israeli v době anarchie...

**Píseň: EZ639 - Hned zrána vzdej díky; 4. - 6. sloka +
modlitba Páně
Rozhovor**